

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Předmět: Základy pedagogické metodologie (JS 2003/04, přednáška)

Vedoucí výzkumného šetření: Mgr. Kateřina Vlčková, KPd PdF MU

Datum: 7.9.2004

Používání strategie sebeodměňování při učení CJ u studentů gymnázia J. G. Mendla (Zpráva z výzkumu)

*Výzkumné šetření bylo prováděno v rámci fakultního projektu pro rok 2004 v kategorii B: **Strategie učení cizím jazykům jako východisko efektivního učení cizím jazykům** (deskriptivně-relační výzkumné šetření), hlavní řešitel: Mgr. Mgr. Kateřina Vlčková (KPd PdF MU), č. projektu 21/04, č. zakázky3020*

Výzkum prováděly a zprávu zpracovaly:

Ježková, G. , Murínová, P. , Výšková, H., Přikrylová, J.

Obsah:

1. Úvod.....	2
2. Cíle, Hypotézy.....	3
3. Metodologie.....	4
4. Výsledky.....	6
5. Interpretace.....	8
6. Závěr.....	

1. Úvod

Přemýšlely jsme, co se stane předmětem této naší seminární práce-čcete-li zprávy. Velmi se nám zalíbila otázka č.4 z bloku E – Která v dotazníku zní: *“Odměním se, když splním v učení jazyku, co jsem si předsevzal/a, nebo když mám dobré výsledky. Např. si po zkoušce či splnění DÚ dám čokoládu, dopřeji si odložené volno, koupím si něco pro radost, podívám se na film.”* Rády bychom se tedy zaměřily na to, jestli studentům třetích ročníků gymnázií pomáhá v učení jejich jakási vnitřně slíbená odměna. Dovolím si zdůraznit, že vnitřně slíbená, protože osmnáctiletí mladí lidé jsou už sami schopni si stanovit cíle předem a také si eventuelně určit adekvátní odměnu. Tím chci říci, že zde už rodiče nefigurují jako odměňovatelé (samozřejmě pokud nejde např. o maturitu). V našem případě jde o běžné denní studium některého z cizích jazyků.

2. Cíle, Hypotézy

V úvodu jsem jen velmi stručně popsala, čeho se naše zpráva bude týkat, ale nyní mi dovoluňte trošku rozvést.

Motivace, podle mého názoru nejdůležitější podpůrný prostředek ve studiu. Každý to známe, snažíme si sami sobě nebo navzájem věci ulehčit proto si slíbíme a po splnění úkolu také odměníme. Postupným vývojem dítěte se jeho odměny mění, dítě roste, vyvíjí se a mění názory a chtění.

Naším výzkumným vzorkem se stala třída 3.B a Septima B Gymnázia J. G. Mendela v Brně a našim cílem jsme označili to, zda jejich známka či závěrečné ohodnocení od vyučujícího závisí na jejich vnitřní motivaci a také v tomto bych ráda v tomto bodě obě třídy srovnala. Ne ta která je lepší nebo horší pouze ta, která se vnitřně motivuje více či méně.

Naše tedy předem stanovené hypotézy zní:

H1: Když se žáci vnitřně motivují (tj. slibují si po splnění úkolu nějaké odměny), je jejich pracovní úsilí ohodnoceno lépe (tj. jedničkou atd.).

H2: Jsou studenti Septimy B lépe ohodnoceni vyučujícím, pokud se sami vnitřně motivují, než studenti třídy 3.B.

3. Metodologie

Jak jsem již uvedla v úvodu náš výzkum byl prováděn metodou dotazníku.

Na přípravné schůzce jsme obdržely 6 listů papíru- na 3 z nich byl vytištěn dotazník, 2 plnily funkci odpověďového listu, na který dotazovaní psali jim nejbližší odpovědi na položené otázky. A na posledním listu jsme mohli nalézt informace o třídě a učiteli atd., které jsme si samozřejmě postupně doplňovali.

Do každé lavice jsme dali jedem dotazník, každému studentovi pak jeden celý odpověďový list. Dotazovaní vše potřebné v klidu vyplnily bez nějakých větších problémů a v klidu odevzdali.

Dotazník samotný byl rozdělen do sedmi částí A-G, každá sekce měla různý počet otázek: sekce A jich měla 15, B-25, C-10, D-18, E-8, F-9 a G-6.

List, na kterém byly zaznamenávány odpovědi samozřejmě obsahoval hlavičku s otázkami typu: „*Jaké cizí jazyky se učíte? Jak dlouho se uvedené jazyky učíte? Jakou jste měl/a poslední známku na vysvědčení z těchto jazyků?*“ atd. Důležité bylo také dopsat údaje, jakého je dotazovaný pohlaví a jakou navštěvuje třídu. Nutno podotknout, že dotazník byl anonymní.

Dále následovaly otázky: „*Který jazyk a proč upřednostňujete?*“ A dále v několika otázkách se měli studenti sami charakterizovat a zamýšlet nad vlastními znalostmi a dovednostmi např. v porozumění psanému, mluvenému, slyšenému a čtenému.

Ve druhé části odpovědí jsme našli vždy několik zakřížkovaných odpovědí u nabízených možnostech, které se vztahovaly k otázce: „*Co Vás motivuje učit se tento jazyk?*“ A dále už byly odpovědi samotného dotazníku, formou škály: od 1=nikdy po 5=vždy, byla tu také neutrální odpověď nevím.

1	2	3	4	5	N
Nikdy	Občas	Někdy	Často	Vždy	<i>Nevím</i>
Téměř nikdy	Obvykle ne	Půl napůl	Obvykle ano	Téměř vždy	<i>Nedovedu posoudit</i>

Studenti tedy měli k dispozici, jak jsem již uvedla výše 7 částí čili 7 odstavců, v nichž bylo určitý počet čísel. Každé toto číslo pod sebou schovalo jednu otázku uvedenou

v dotazníku. Úkolem tedy zůstalo pro každého dotazovaného to, aby ke každému číslu napsal ze škály svou odpověď také v podobě čísla.

4. Výsledky

3.B – Celkem 17 vyplněných dotazníků

Studenti ohodnoceni vyučujícím z hlavního cizího jazyka 1- 6

2- 7

3- 4

4- 0

- Studenti ohodnoceni 1 odpověděli na námi vybranou otázku:
1, 3, 3, 1, 3, 2 (průměr: 2,17)
- Studenti ohodnoceni 2 odpověděli na námi vybranou otázku:
1, 1, 3, 1, 2, 4, 2 (2)
- Studenti ohodnoceni 3 odpověděli takto:
4, 3, 1, 3 (2.75)

Již na první pohled je zřejmé (pokud se zaměříte především na průměry), že je v tomto ohledu určitý rozdíl mezi třídami.

Tato čísla by nám podle našeho názoru celkem s jistotou vyvrátila naši hypotézu (nicméně by bylo třeba provést patřičné statistické testování). Pokud se totiž na výsledku velmi pečlivě zaměříme, zjistíme, že studenti 3.B s větší vnitřní motivací jsou ohodnoceni hůře než ti, kteří ve svých dotaznicích označili svoji odpověď menším číselným údajem (Čím menší číselný údaj, tím zápornější odpověď). Pokud bychom chtěli tyto odpovědi vyjádřit slovně, pak „jedničkáři“ jsou na půl cesty mezi „*obvykle ne*“, a „*tak napůl*“, „dvojkaři“ průměrně odpovídali 2 – „*občas obvykle ne*“, „trojkaři“ se nejvíce přibližují číslu 3 na škále, které je charakterizováno „*někdy půl napůl*“.

Septima B – celkem vyplněných dotazníků 20

Počet studentů ohodnocených z hlavního cizího jazyka 1 je: 6

2 je: 7

3 je: 7

4 je: 0

- Studenti ohodnoceni 1 odpověděli na námi vybranou otázku:
1, 1, 1, 5, 1, 1 (průměr: 1.67)
- Studenti ohodnoceni 2 odpovídali takto:
4, 4, 2, 2, 3, 2, 1 (2.57)
- Studenti ohodnoceni 3:
3, 1, 2, 3, 1, 5, 3 (2.57)

I třída Septima B nám podle našeho názoru vyvrací naši hypotézu, potvrdit by se to však muselo odpovídajícími statistickými testy. Ani zde tedy podle nás studentova vnitřní motivace nezávisí na jeho hodnocení daným vyučujícím. I v této třídě mají žáci, kteří si méně slibují odměny po splněním úkolu, lepší výsledky.

Výsledky této třídy mě zaujaly ještě z jiného důvodu. Když se totiž podíváte pozorněji, uvidíte, že se zde nalézají 2 extrémně kladné odpovědi, které ve 3.B nebyly. Tím chci říci, že mám dojem, že tato třída má větší rozdíly v odpovědích vzájemně než výše uvedená 3.B., v ní se totiž studenti drží jakéhosi průměru. Toto je faktor, který je od sebe dost důrazně odděluje

5. Interpretace

V této části je našim úkolem zamyslet se nad výsledky a také nabídnout možnosti v řešení daného problému.

Co znamenají výsledky? Mám dojem, že ti studenti, kteří neztrácejí čas vnitřním motivováním se a slibováním si možná někdy až zbytečných odměn a raději se soustředí na práci, na úkoly, které mají zadané, jsou samozřejmě dotyčným vyučujícím hodnoceni lépe, protože on vidí jejich pokroky a odměňuje je lepšími známkami. Dovolila bych si tedy říci, podle mého názoru mají jedničkáři jiný řebříček hodnot. Pro ně je odměnou daná známka.